

Em toca a mi

Una de les coses més difícils de classificar i de sistematitzar d'una llengua és la seva fraseologia, que no aconseguim mai d'encabir del tot en els inventaris o repertoris ideològics, de manera que resulti plenament disponible segons les nostres necessitats i que aparegui fàcilment amb tots els seus recursos quan la sol·liciti la nostra conveniència. Cerquem el mot adequat que ha d'expressar amb exactitud la idea que volem comunicar, consultem amb afany diccionaris d'equivalències, de sinònims, de barbarismes, sense aconseguir de trobar una solució satisfactòria, que sospitem tanmateix que existeix, perquè aquesta solució no consisteix en un substantiu —que és, potser, el que cercàvem a les pàgines de les obres de consulta— sinó en una frase verbal, l'inventari o la proposta de la qual hauria exigint un sistema de referències o d'equivalències summament complicat.

La reflexió precedent és aplicable a la relació de significat existent entre el substantiu *torn* i la frase verbal *tocar a algú: em toca a mi, et toca a tu*, etc. Modernament, s'ha introduït en el nostre llenguatge col·loquial el barbarisme «*turno*», a causa de la influència del castellà, que n'hi ha que fan servir habitualment en lloc de *torn*.

Però aquest barbarisme no és tampoc tan general perquè la forma catalana correcta sigui ja sentida com un purisme insòlit. Tanmateix, a algú li pot semblar, no sense raó, que certes frases amb la forma *torn* —amb el sentit que comentem— són segurament poc espontànies o planeres. I la consulta d'un diccionari de sinònims no donaria altre resultat que la possibilitat d'usar, en lloc de *torn*, en alguns casos, formes com *vingada*, *tanada*, *cop*, *vegada* o *cani*. El cas és, però, que en comptes de *Ara és el meu torn* o *Quan sigui el teu torn*, habitualment diem *Ara em toca a mi* i *Quan et toqui a tu*. Aquest és un fet que cal tenir especialment en compte en les traduccions del francès o quan hom parteix dels models d'aquesta llengua, car és molt fàcil de sentir-se temptat a traduir «*C'est mon tour*», per *És el meu torn*. Notem, però, que el Diccionari català-francès i francès-català de C. i R. Castellanos ja proposa explícitament l'equivalència entre «*C'est mon tour*» i *Em toca a mi*. El Fabra exemplifica aquest ús del verb *tocar* amb les frases *Ara em toca de saltar a mi* i *És a tu que toca d'anar-te'n*.

Albert Jané